

Årets vinnare av KEFU's uppsatstävling

En glad Ida Johansson tillsammans med KEFU's tillförordnade forskningsledare Mikael Hellström (t.v.) och KEFU's ordförande Staffan Moberg

Ida Johansson från Nationalekonomiska institutionen tog i år ensam hem förstapriset på 20 000 kronor för sin magisteruppsats "Ekonomiska tolkningar av hälso- och sjukvårdens väntetider och väntelistor".

Studien fokuserar på väntetidernas roll som fördelningsmekanism, budgetargument och incitament till läkarorsakad efterfråga. I juryns motivering nämns bland annat upp att Ida Johansson tar upp ett intressant och aktuellt ämne. Samt att hon genom en omfattande litteraturgenomgång ger förklaringar till varför väntetider uppstår och vilka effekter dessa kan ge upphov till. Hon beröms också för att hålla en god balans mellan teori och praktik och att hon i uppsatsen

delger läsaren intressanta slutsatser.

I sin uppsats konstaterar Ida Johansson bland annat att väntetider och väntelistor kan bemötas på många olika sätt och det finns flera olika tolkningar kring hur dessa uppstår och vad de får för effekter. Fram till idag har långa väntetider och väntelistor snarare belönat än bestraffat vårdgivare då långa väntetider varit starka budgetargument.

– Ökad rörlighet, effektivitet och tydliga prioriteringar kan dock förväntas leda till att väntetider och väntelistor i allt större utsträckning kommer att fungera som jämviktsskapande fördelningsmekanism mellan utbud och efterfråga, så att patienttillströmningen till en vårdgivare minskar till följd av långa väntetider och därmed ökar vårdgivarens incitament till att förbättra sin tillgänglighet, säger Ida Johansson, som nu fortsätter att forska som doktorand vid Nationalekonomiska institutionen.

Uppsatsen finns för nedladdning på www.kefu.se.

Ekonomer i Skåne trivs

Som vi tidigare har rapporterat skickades det i våras ut en enkät till ekonomerna i svenska kommuner och landsting för att ta reda på vad dessa ekonomer egentligen gör på sina jobb och vad de tycker om sin jobbsituation. Några av resultaten av studien, som KEFU gör i samarbete med KEF (Föreningen Sveriges Kommunal-ekonomer), presenterades i höstas i rapporten "Den svärfångade ekonomen". Svarsfrekvensen för den omfattande enkäten var mycket god, 59 procent av landets 3963 kommunala ekonomer svarade, så materialet bör utan tvekan kunna ge en god bild av hur ekonomerna ser på sitt jobb.

Enkäten innehöll 100 frågor, eller påståenden, och det kan vara intressant att titta på några av dessa och hur svaren varierade beroende på var i geografiska respondenterna befunnit sig.

– Vi kan utifrån enkäten konstatera att ekonomens arbetssituation på det hela taget förefaller vara mycket stimulerande, säger Caroline Hellström, som gjort studien tillsammans med Ulf Ramberg. Ekonomerna uppvisar ett stort engagemang i verksamheten och de bedömer att de har ett påtagligt inflytande vid uppföljning av verksamhetens mål. Att de stannar på sina arbetsplatser beror till stor del på att de har stimulerande och meningsfulla arbetsuppgifter och att de tycker att de har ett ganska fritt arbete.

Inte oväntat var det inte en enda av de 2355 svarande ekonomerna som markerade att de instämde i mycket hög grad i påståendet "Min lön är för hög". Däremot har två tredjedelar markerat "instämmer inte alls" och Skåne följer här genomsnittet. Störst andel som inte alls tycker att lönen är

(forts sida 2)

KEFU's uppsatstävling	1
Skånska ekonomer trivs	1
Högst personligt	2
En åtta målstyrning	3
Nytt masterprogram	3
Vårens KEFU-program	4

Högst personligt:

KEFU motor i Public Managementprogrammet

Thomas Kalling, institutchef
Institutet för Ekonomisk Forskning
Ekonomihögskolan i Lund

Det är i år 20 år sedan Institutet för Ekonomisk forskning grundades. Institutet kom till för att kunna stödja och förstärka de olika institutionerna inom ekonomämnen. Och eftersom institutet helt och hållet är finansierat av externa medel har det också kunnat arbeta friare än man kunnat göra inom ramen för de traditionella institutionerna.

Under de år som gått har institutet nått en grundmurad position som Ekonomihögskolans gemensamma forskningsinstitut och som en viktig länk mellan Ekonomihögskolan, övriga delar av universitetet, näringsliv och offentlig förvaltning.

Chef för institutet har från starten varit Allan T. Malm, Ekonomihögskolans nuvarande rektor, och det är ett ytterst välskött institut jag nu har glädjen att få ta över ledningen för, tillsammans med Mats Benner från Forskningspolitiska institutet. Vi har till exempel ett dussintal stora forskningsprogram, flera nya professorer har kunnat inrättas och vi har under senare år sett satsningar på nya områden som till exempel kinesiskt näringsliv och samhälle, entreprenörskap och tillväxtstrategier inom infocom.

Ett annat exempel på institutets forskningsprogram är det mycket aktiva Public Management-programmet med KEFU som motor.

KEFU är på flera sätt föregångare på de områden vi nu gärna vill utveckla för att göra institutet ännu bättre. En central uppgift är naturligtvis att arbeta för att forskningsmedlen utökas. En annan uppgift är att tydliggöra institutet och arbeta på en

tydligare identitet. Vi vill också gärna satsa på yngre forskare och ser gärna att de tidigt kan ta på sig rollen som forskningsledare och programchefer. Det är också viktigt att hitta nya forskningsområden och nya former för samarbeten både inom och utanför universitetet. Vi vill också fortsätta att utveckla vårt internationella kontaktnät

På alla dessa områden har KEFU varit mycket framgångsrika. Och utvecklingen inom kommuner, regioner och landsting innebär utan tvekan stora utmaningar (och möjligheter) i framtiden, något som självklart betyder att det kommer att behövas en mängd nya forskningssatsningar.

Låt oss ta en liten titt på vad KEFU har åstadkommit de senaste åren. I snitt har man påbörjat tre forskningsprojekt per år i egen regi. I år har KEFU avslutat inte mindre än tretton andra projekt med externa beställare.

Det har i år också hållits en rad seminarier som i genomsnitt haft 75 deltagare och trenden är att det blir fler deltagare för varje år. Totalt har det arrangerats närmare 80 seminarier sedan 1992. Detta är också viktiga träffpunkter för institutet. KEFU har också arrangerat mängder av utbildningar och under senare år har antalet kurser av vidareutbildningskaraktär ökat betydligt. Många har varit skräddarsydda för kommuner eller andra beställare i hela landet. Ett annat område där KEFU bidragit är det nya masterprogram inom Public Management som ges för första gången nästa höst.

Avslutningsvis vill jag lyckönska KEFU till denna framgångsrika ut-

veckling och jag hoppas att vi i framtiden både kan fördjupa och bredda samarbetet, såväl inom universitetet som med region och kommuner i Skåne och övriga landet.

Thomas Kalling

(forts från sida 3)

för hög fanns i Uppsala, Kronobergs och Norrbottens län. Intressant är att det faktiskt var 100 personer (4,3 procent) som ”i hög grad” eller ”i viss utsträckning” tyckte att de hade för hög lön.

När det gällde frågorna om arbetstid och arbetsuppgifter kan man se en tydlig samvariation mellan fler arbetsuppgifter och mer övertid, inte heller det så förvånande. Jämfört med hela landet visar svaren från Skåne en svagare samvariation mellan ”jag tycker att mitt arbete tar för mycket av min fritid” och mer övertid.

När man jämför svaren till frågorna om hur ekonomerna förhåller sig till arbetsinnehåll och lörens storlek finns det vissa skillnader, även om de inte är så stora.

– Intrycket är till exempel att ekonomer i Skåne är mer positiva till sitt arbete och trivs bättre än sina kollegor i Norrbotten, säger Caroline Hellström.

En annan fråga gällde huruvida ekonomerna upplever att deras lön är rättvis i förhållande till andra grupper inom den offentliga sektorn. Här finns också iakttagbara skillnader mellan de olika länen. I Norrbotten anser ekonomerna i högre grad än genomsnittligt att lönen är orättvis. Men mest missnöjda med lönen tycks ekonomerna i Hallands län vara. Här svarar en fjärdedel att de inte alls instämmer i att ”min lön är rättvis” och lika många att de ”knappast alls” instämmer. De mest nöjda ekonomerna finns i Gävleborg, där 37 procent instämmer i hög eller mycket hög grad i påståendet att lönen är rättvis.

En åtta målstyrning

Så lyder titeln på en ny rapport om styrningen av offentliga fastighetsorganisationer, där det är åtta förvaltningar/bolag som utgör den empiriska basen.

Rapporten har sammanställts av Ulf Ramberg, KEFUs forskningsledare, som genomfört projektet tillsammans med forskarkollegorna Gert Paulsson, Mikael Hellström och Ola Mattisson.

– Vi har försökt hålla oss kritiska till förutsättningarna för målstyrning samtidigt som vi har haft ambitionen att också komma med ett konstruktivt bidrag till denna typ av styrning. Det är en balansakt i god KEFU-tradition, säger Gert Paulsson.

Studien behandlar dels måttssystemens struktur och utformning – i vilken utsträckning mål och mått knyter an till verksamhetsidé, vision och strategi, dels hur informationen faktiskt används.

– Vi har kunnat konstatera att alla åtta organisationer har en bra och välgenomtänkt måttstruktur, säger Gert Paulsson. Men de har nog vanligtvis funderat lite mindre över användningen, här är inte lika lätt att se vägvalen som när det gäller mål och mått.

– Nu handlar det också lite om ledningsfilosofi, om man eftersträvar ”hård” styrning och primärt använder informationen hierarkiskt, eller mjukare styrning med fokus på verksamhetsutveckling på lokal nivå.

Bland framgångsfaktorerna för lyckad målstyrning nämns vikten av att kommunicera informationen till alla berörda och att datasystemen är väl utformade för detta. Viktigt är också ett helhjärtat engagemang från högsta ledningen. En tredje viktig faktor är vilken koppling målstyrningen har till andra styrverktyg, framförallt budgeten.

Nytt masterprogram inom offentlig styrning och ledning

Ekonomihögskolan och Samhällsvetenskapliga fakulteten startar hösten 2007 ett gemensamt mastersprogram med inriktning mot offentlig styrning och ledning. Programmet har arbetats fram i nära samverkan mellan tre institutioner – företagsekonomi, nationalekonomi och statsvetenskap – inom ramen för den s.k. Bologna-processen.

Bolognaarbetet syftar till en harmonisering av den högre utbildningen i Europa. Bland annat struktureras högre utbildning om och man talar framöver om studier på grundnivå och på avancerad nivå. Grundnivån blir 3-årig och avslutas med en kandidatexamen, avancerad nivå innebär ytterligare två års studier och leder fram till en Masters examen.

Ett stort antal nya program kommer nästa höst att sjasättas på såväl grundnivå som avancerad nivå. Ett av dessa är ”Masters program in Public Management” som på olika sätt bör vara intressant också för kommuner och landsting. Programmet riktar sig mot en arbetsmarknad som förväntas vara relativt stor framöver. Det finns, som programtiteln visar, en inriktning mot anställning i offentlig verksamhet. Programmet riktar sig emellertid även mot de delar av den privata sektorn som arbetar mot den offentliga sektorn eller liknar denna, t.ex. konsultföretag och ideella organisationer. Även på den internationella arenan har public management fått ökad betydelse. Integrationen mellan ekonomiska och politiska analyser och studiernas operativa orientering ger både en stark ämnesmässig och arbetsmarknadsorienterad profil åt detta program.

En viktig innehållslig utgångs-

punkt för programmet är det ömsesidiga beroendet och de ökade kontakterna mellan politik och ekonomi. Allt fler arbetsuppgifter hamnar därmed i det gränsland där förmågan till såväl politisk som ekonomisk analys är en central kompetensfaktor. Begrepp som ”Globalization”, ”Democratic Governance” och ”New Public Management” rymmer alla både en ekonomisk och en politisk komponent. Begreppen indikerar också att vi har att göra med fenomen som rör alla samhällsnivåer. Detta samspel mellan nivåer kan enkelt illustreras med hur de en gång nationella organiserings- och styrningsidéerna inom NPM-konceptet fått global spridning och också blivit ett viktigt inslag i t.ex. FN:s och Världsbankens aktiviteter.

Analyserna av ekonomins och politikens sammanflätning fördjupas alltså i programmet, samtidigt som programmet har en profil mot konkreta organiserings-, lednings- och styrningsfrågor. Sådana rymmer både normativa och empiriska frågor kring demokrati och etik, kring produktivitet och effektivitet och kring organisatorisk utveckling och förändring. Att kunna hantera denna typ av problem är viktigt i ett system som det svenska med stora offentliga åtaganden i en politiskt styrd sektor. Denna typ av kunskaper har emellertid också kommit att alltmer efterfrågas på den internationella arenan t.ex. som en del i enskilda länders utvecklingsstrategier, eller inom ramen för internationella organisationers riktade biståndsverksamhet.

Ambitionen är att inom programmet skapa en slagkraftig utbildning som förenar ämnesdjup och fler-

(forts sida 4)

Nytt från KEFU-Skåne utges av Rådet för kommunalekonomisk forskning och utbildning i Skåne

Ansvarig utgivare:

Staffan Moberg, ordf KEFU

Redaktion:

Mats Brangstrup (red), Ulf Ramberg, Mikael Hellström

Adress:

KEFU, Institutet för ekonomisk forskning, Lunds universitet
Box 7080
220 07 LUND

tel: +46 46 222 49 60

telefax: +46 46 222 42 16

e-post: KEFU@fek.lu.se

Upplaga: 5 100 ex.

Tryck: Grahn's, 2006

V.g. meddela ev. adressändring till
KEFU-Skånes sekreteriat
e-post: KEFU@fek.lu.se, fax: +46 46 222 42 16

(forts från sida 3)

vetenskapliga perspektiv. Programmet ges med tre inriktningar, som medger betydande fördjupning inom respektive huvudämne. En viktig del i programmet är också att skapa en god närhet till arbetslivet och därmed bygga in den unika kompetens och de erfarenheter som de praktiskt verksamma inom bl.a. kommuner och stat besitter. I det fortsatta utvecklingsarbetet kommer vi att sträva efter att utveckla former för ett sådant samarbete. Ett sätt kan vara att bygga vidare på den verksamhet som bedrivs inom KEFUs regi. Vi som arbetar med programmet ser därför fram emot ett fortsatt gott samarbete med både kommunerna och regionen i Skåne.

Information om programmet, behörighetsregler, ansökningsförfarande m.m. kommer inom kort att finnas på såväl Ekonomihögskolans som Samhällsvetenskapliga fakultetens hemsidor.

För programansvariga
Håkan Magnusson
Statsvetenskapliga institutionen

Kurser våren 2007

Ny ekonom i kommuner och landsting

Medverkande:

Håkan Magnusson, docent, Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, Ulf Ramberg, ek dr, Företagsekonomiska institutionen, Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet, Torbjörn Tagesson, ek dr, Högskolan Kristianstad, Staffan Moberg, ekonomidirektör, Malmö stad

Tid och plats: meddelas senare

Ekonomi för icke-ekonomer

Medverkande:

Gert Paulsson, ek dr, Ulf Ramberg, ek dr, Mikael Hellström, Företagsekonomiska institutionen, Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet.

Tid och plats: meddelas senare

God ekonomisk hushållning - vad är det?

Medverkande:

Ulf Ramberg, ek dr, Mikael Hellström, Företagsekonomiska institutionen, Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet

Tid och plats: meddelas senare

Kurser våren 2007

Utbildning för förtroendevalda om Kommunal ekonomi och politik

Kontakta oss för närmare information eller gå in på www.kefu.se

Beställ en egen kurs!

Kontakta oss för närmare information

Seminarier våren 2007

Glöm inte sätta av tid för KEFU-dagen!

Information om övriga seminarier kommer senare. Se www.kefu.se

För mer information om kurser och seminarier kontakta Mikael Hellström.

Telefon 046-222 78 20

E-post: mikael.hellstrom@fek.lu.se

Eller besök www.kefu.se för att se våra senaste rapporter

**En god jul och ett gott nytt år
tillönskas våra läsare!**